

1337
2608 2019

449/11.09.2019

PRIM MINISTRU

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la *propunerea legislativă pentru modificarea art.387 din Legea nr.286/2009 privind Codul penal*, inițiată de domnul senator PSD Nicolae Șerban (Bp. 297/2019).

I. Principalele reglementări

Inițiativa legislativă are ca obiect de reglementare modificarea art.387 din *Legea nr.286/2009 privind Codul penal, cu modificările și completările ulterioare*, în sensul instituirii unor pedepse mai aspre cu privire la infracțiunea de fraudare a votului, astfel:

- pedeapsa cu închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi pentru fapta persoanei care votează:

- fără a avea acest drept;
- utilizând un act de identitate fals;
- de două sau mai multe ori la același scrutin.

- pedeapsa cu închisoarea de la 1 la 5 ani și interzicerea exercitării unor drepturi pentru fapta persoanei care votează:

- prin introducerea în urmă a mai multor buletine de vot decât are dreptul un alegător;
- utilizând buletine de vot falsificate.

II. Observații

1. Precizăm că, *de lege lata*, infracțiunea de fraudă la vot este reglementată de art.387 din *Legea nr.286/2009 privind Codul penal, cu modificările și completările ulterioare*, având o variantă tip și una asimilată.

Varianta tip cuprinsă la alin. (1) al art. 387 din *Codul penal* constă în mod alternativ în fapta persoanei care votează: a) fără a avea acest drept; b) de două sau mai multe ori; c) prin introducerea în urnă a mai multor buletine de vot decât are dreptul un alegător și se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă și interzicerea exercitării unor drepturi.

Varianta asimilată cuprinsă la alin. (2) al art. 387 din *Codul penal* are același regim sancționator și constă în fapta de a utiliza o carte de alegător sau un act de identitate nul sau fals sau un buletin fals.

Din analiza propunerii legislative, observăm că modificările de fond propuse constau, în esență, în:

a) înăsprirea regimului sancționator al ambelor variante, astfel încât fapta de la alin. (1) al art. 387 va fi sancționată cu închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi, iar cea de la alin. (2) al art. 387 cu închisoarea de la 1 la 5 ani și interzicerea exercitării unor drepturi;

b) reconfigurarea conținutului infracțiunii, în sensul că utilizarea unui act de identitate fals va constitui unul din conținuturile alternative de la alin.(1) în timp ce introducerea în urnă a mai multor buletine de vot decât are dreptul un alegător va reprezenta una din modalitățile de comitere a faptei de la alin. (2);

c) eliminarea modalității de comitere a faptei prin utilizarea unei cărți de alegător nule sau false.

2. Referitor la înăsprirea regimului sancționator al infracțiunii de fraudă la vot, menționăm că regimul pedepselor constituie expresia politicii penale a statului, fiind astfel de competența exclusivă a Parlamentului, în calitate de unică autoritate legiuitoare a țării. În jurisprudența sa, Curtea Constituțională prin Decizia nr. 25/1999¹, a reținut că regimul pedepselor constituie o problemă de politică penală, pe care

---

¹ Decizia nr. 25/1999 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 81 alin. 3 din Codul penal, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 136/01.04.1999

organul legislativ este singurul îndreptățit să o soluționeze în funcție de împrejurările existente la un moment dat în domeniul criminalității.

Astfel, stabilirea pedepselor pentru infracțiuni intră în marja de apreciere a legiuitorului, însă acesta trebuie să aibă în vedere fixarea unor limite raționale, care să corespundă în abstract importanței valorii sociale ocrotite. Amintim, în acest sens, Decizia Curții Constituționale nr.688/2017², prin care aceasta a apreciat că, în reglementarea sancțiunilor de drept penal de către legiuitor, trebuie stabilit un echilibru între dreptul fundamental, care face obiectul limitării impuse de sancțiune, și valoarea socială a cărei protecție a determinat limitarea.

În ceea ce privește regimul sancționator propus, semnalăm faptul că acesta este mult prea sever și nu se corelează cu regimul sancționator al celorlalte infracțiuni electorale din Codul penal, în special referitor la varianta de la alin. (1) al art. 387, în condițiile în care maximul special din Codul penal este de 7 ani.

De exemplu, în timp ce pedeapsa pentru fraudă la vot în varianta de la alin. (1) al art. 387 Cod penal are, conform propunerii, un maxim special de 10 ani, fraudă la votul electronic reglementată de Codul penal are un maxim de 5 ani, diferența de tratament nefiind justificată de vreme ce ambele fapte lezează o manieră echivalentă valoarea socială protejată, diferența constând în faptul că una afectează procesul electoral clasic, iar cealaltă procesul de vot electronic.

De asemenea, tratamentul sancționator propus nu se corelează cu cel al infracțiunilor de fals privind identitatea și uz de fals din Codul penal, fraudă la vot în modalitatea de comitere prin utilizarea de acte de identitate sau buletine de vot false fiind o formă specială a infracțiunilor de fals sus menționate.

Prin urmare, prin raportare la gradul de pericol social al infracțiunii de fraudă la vot, opinăm că tratamentul sancționator propus prin prezenta inițiativă legislativă, este unul prea sever, având în vedere că infracțiuni grave din Codul penal, precum traficul de minori, violul, tâlhăria calificată, tortura au limite de pedeapsă între 3 și 10 ani, iar cu pedepse între 1 și 5 ani sunt sancționate infracțiuni precum furtul calificat, distrugerea unor bunuri din patrimoniul cultural sau deturnarea licitațiilor publice.

---

² Decizia nr. 688/2017 referitoare la respingerea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 159/20.02.2018

Totodată, remarcăm faptul că nu se justifică diferența de tratament sancționator între diversele conținuturi ale fraudei la vot. De exemplu, dacă, *de lege lata*, fapta de a vota de două sau de mai multe ori și fapta de a vota prin introducerea în urnă a mai multor buletine de vot decât are dreptul un alegător sunt sancționate la fel, conform propunerii legislative analizate, fapta de a vota de două sau de mai multe ori este pedepsită mai aspru, cu un maximum de 10 ani, fără a se justifica în vreun fel de ce este considerată mai gravă. În realitate, ambele fapte sunt ipostaze ale fraudei la vot, pericolul social și urmarea imediată fiind similare în cazul ambelor. De asemenea, nu se justifică diferența de tratament sancționator între fapta de a utiliza în procesul de vot un act de identitate fals și cea de a utiliza un buletin de vot fals, ambele fiind forme speciale ale infracțiunilor de fals din Codul penal, iar sancțiunea în cazul acestora este de maxim 3 ani închisoare.

3. Referitor la reconfigurarea conținutului celor două variante ale fraudei la vot, apreciem că din punct de vedere al coerenței incriminării, este de preferat ca modalitatea de executare în forma utilizării unui act de identitate fals să fie grupată alături de cea a utilizării unui buletin de vot fals, iar introducerea în urnă a mai multor buletine să fie grupată alături de fapta de a vota fără drept de vot, respectiv de a vota de două sau multe ori.

În ceea ce privește eliminarea modalității de comitere a infracțiunii de fraudare a votului sub forma utilizării unei cărți de alegător nule sau false, considerăm că aceasta echivalează cu o dezincriminare, atâta timp cât, potrivit legislației în vigoare, cartea de alegător constituie un document care permite votarea, o astfel de abordare fiind contrară scopului declarat chiar în expunerea de motive, acela de a spori gradul de corectitudine a procesului electoral și de a reprima furtul electoral. Astfel, apreciem ca fiind nejustificată a dezincriminare sub acest aspect atât timp cât utilizarea unei cărți de alegător false sau nule este echivalentă din punct de vedere al pericolului social cu celelalte modalități de comitere a fraudei la vot.

4. Totodată, apreciem, că din perspectiva art.7 alin. (3) din *Legea nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, propunerea legislativă ar trebui însoțită de o evaluare preliminară a impactului asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Parlamentul va decide asupra oportunității adoptării acestei inițiative legislative.

Cu stimă,

Viorica DANCILĂ

PRIM-MINISTRU

Domnului senator Călin Constantin Anton POPESCU-TĂRICEANU
Președintele Senatului